

III Międzynarodowa Konferencja Naukowa ARCHITEKTURA KULTUR LOKALNYCH POGRANICZA

**Sacrum – profanum – sacrum.
Konwersje i rekonwersje architektury i sztuki sakralnej
XX – XXI w.**

organizator:

International Union of Architects UIA
Work Programme "Spiritual Places"

Zakład Architektury Kultur Lokalnych
Wydział Architektury Politechniki Białostockiej

patronat honorowy:

Zarząd Główny Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP
Komitet Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk

współpraca organizacyjna:

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świątą
Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP o. Białystok

Problem zmiany formy użytkowania obiektów kultu religijnego występował w historii od zawsze. Jest szczególnie też aktualny dziś, choć już w skali bardziej zmasowanej, narastającej w swojej intensywności.

Dawniej był konsekwencją prowadzonej walki ideologicznej, politycznej, militarnej, narodowej, społecznej i etnicznej. Poświadczał o ekskluzywizmie różnych religii. Był rezultatem działalności religijnej, a często także walki z religią, różnych akcji misyjnych, prozelityzmu a nawet religijnych wojen. Nie były to przypadki sporadyczne. Poprzedzały ją akty trwałej i ciągłej nietolerancji, ignorancji, a nieraz agresji. Dziś coraz częściej jest to wynik postępującej na świecie sekularyzacji życia i deprecjacji religii jako źródła tworzenia wartości życia człowieka i świadectwa dziedzictwa jego kultury. Kultura odchodzi od kultu, od którego pochodzi. Staje się wyalienowana.

Dziś obiekty kultu jednej religii nie zamieniane są już tylko na obiekty innych religii. Dziś przestają być one w ogóle obiektami religijnego kultu. Bez względu na przyczyny występowania takich przypadków i ich wydźwięk etyczny, staje się to zjawiskiem globalnym, rozprzestrzeniającym się.

Powszechne się stają adaptacje porzuconych lub niewydolnych ekonomicznie świątyń na: hotele, lokalne gastronomiczne, mieszkania, sklepy, a nawet warsztaty i garaże samochodowe, lokale rozrywkowe z wątpliwą reputacją usługami (domy publiczne) a nawet publiczne toalety. Czynione są dziś z nich wyrafinowane fantomy, pozbawione religijnego ducha larwy-maski. Do dziś dnia stoją niekiedy opuszczone, zrujnowane, sprofanowane. Proszą o litość.

Całkowita zamiana funkcji sakralnej obiektu na świecką, a czasem wręcz profaniczną, to zjawisko dziś bardzo groźne, dotykające istoty kultury, godzące w jej podstawowe wartości, które od zawsze ona reprezentuje i których jest nośnikiem: prawdę, dobro i piękno.

Czy konwersje świątyń, choć w bezpośrednim odbiorze moralnie „wątpliwe” są w szerszej perspektywie potrzebne? Jeśli ratuje to je przed upadkiem, unicestwieniem, przed profanacją? Zwłaszcza, że mogą być one również pretekstem do wzajemnego poznania i zbliżenia religii, do ich spotkania i dialogu. Oby ten dialog nie trwał wiecznie i oby to spotkanie było tym postulowanym przez wszystkich *"spotkaniem w prawdzie i miłości"*.

Warszawa – Białystok – Supraśl

21-23 April, 2017